

Bakteriális patogén es ember közötti molekuláris hálózatok vizsgálata

Horváth Balázs

2015

1. Tartalomjegyzék

2. Rövidítésjegyzék

3. Bevezetés

3.1. A bél mikrobióta fontosságának ismertetése

3.2. A szakirodalomban publikált gazda patogén hálózatok

3.3. A Humán-Salmonella kapcsolat ismertetése és hatása az autofágiára

3.4. Ökológiai hálózatok elemzésére használt topológiai mérőszámok

Miért van szükség topológiai mérőszámokra?

A konzervációs biológia az élettudományok azon ága mely a Föld biodiverzitásának megőrzésével foglalkozik. Mivel az összes faj védelme nem megoldható, ezért szükségessé vált olyan fajok kiválogatása melyek kiemelt figyelmet igényelnek konzervációs biológiai szempontból. [Ian J. Payton, 2002] Az 1990-es évek előtt a védelemre való kiválasztás fő szempontja a faj ritkasága volt. A fajok ilyen alapú szelekciója nem veszi figyelembe hogy például az adott taxon kulcsszerepet játszik-e az ökoszisztéma funkciók ellátásában. [Ferenc Jordán, 2007]

Kulcsfajok

1966-ban Robert Paine megalkotta a kulcsfaj koncepciót (*keystone species*). Megfigyelte hogy ha kiesik a Kaliforniai sziklás tengerparti közösségből a *Piaster ochraceus* csúcsragadozó tengeri csillag akkor az egész közösség fajösszetétele összeomlik. A mai legelfogadottabb kulcsfaj definíció szerint ezek olyan fajok, melyek ökológiai hatása aránytalanul nagy az abundanciájukhoz képest. A fogalommal kapcsolatban azonban további kérdések merülnek fel: Milyen hatás számít nagynak? Pontosan mekkora biomassa hányad után mondható az adott faj ereje aránytalanul nagy? [Ian J. Payton, 2002] Ez utóbbi kérdések megválaszolásához szükség van olyan mérőszámokra, melyek segítségével kvantitatívvá tehető egy adott faj ökológiai fontossága. Másrészt így lehetővé válik a fajkiválasztás során a szubjektivitás csökkentése is. Az ilyen mérőszámok használatával objektív fontossági sorrendet lehet felállítani az adott élőhelyen előforduló taxonok között. [Ferenc Jordán, 2007]

Rangsorolásra használt topológiai mérőszámok az ökológiában

Ma már a kulcsfajok kiválasztása részben ökológiai interakciós hálózatok elemzése alapján történik. A használt hálók kizárólag biotikus-biotikus (faj-faj) kapcsolatokat tartalmaznak. Erre azért van szükség, mert például minden élőlény összekötésben áll a detritusszal és ez eltorzítaná az analízis eredményét. Sőt ilyen esetben a detritusz maga is struktúrális kulcsfajnak számítana. Egy adott fajnak az ökológiai interakciós hálóban betöltött szerepét pozicionális fontossági mérőszámokkal, vagy más néven centralitási indexekkel lehet jellemezni. A konzervációs biológiában sokfajta ilyen mérőszámot használnak, melyeknek közös tulajdonsága, hogy mindegyik valamilyen egyedi tulajdonságra fekteti a hangsúlyt és az alapján rangsorolja a hálózatban szereplő fajokat. Ilyen eltérés lehet két index között például, az hogy az egyik egy adott pont lokális kapcsolati mintázatára, míg a másik az egész hálóra vonatkozó hatását számszerűsíti. Adott hálóra különböző mérőszámok eltérő fajsorrendeket adnak, de a hasonló tulajdonságok figyelembevételén alapuló mérőszámok között felállíthatók konszenzus fák. [Ferenc Jordán, 2007] **!TODO:**

esetleg lehetne még kicsit írni arról, hogy sok ökológiai mérőszám igazából szociológiából jött → Wasserman, S., Faust, K., 1994. Social Network Analysis. Cambridge University Press, Cambridge.

Főbb topológiai mérőszámok !TODO: Úgy gondoltam, hogy ide jönnek a főbb mérőszámok és rövid jellemzésük, esetleg mindegyiknek egy képlet hogy hogyan kell kiszámolni

Normalised degree - D

Az adott ponttal kapcsolódó pontok száma elosztva a hálózat összes pontjának számával.
[Gabriella Baranyi, 2011]

Closeness centrality - CC

A pontok száma elosztva az adott pontból eredő azt minden más ponttal összekötő legrövidebb topológiai távolságok összegével. [Gabriella Baranyi, 2011]

Betweenness centrality - BC

A vizsgálni kívánt ponton áthaladó a hálózat többi pont párját összekötő legrövidebb utak összege elosztva a hálózat többi pontpárját összekötő összes legrövidebb út összegével.
[Gabriella Baranyi, 2011]

Information Centrality - IC !TODO

Topological importance - TIⁿ ! TODO, Bővebb leírás, képlet, mintagráfon szemléltetés

Weighted Topological Importance - WIⁿ !TODO

4. Források és módszertan

4.1. Adatbázisok

4.1.1. SLK3 Layer 0 összeállítása és ebből a Rho útvonal extrakciója

4.1.2. Arn Core

4.1.3. Salmonet

4.1.4. Predictions

4.2. Az adatbázisok egyesítése

4.2.1. Algoritmusok leírása

4.2.2. Módszerek és technológiák leírása

4.3. Az egyesített hálózat elemzésének módszere

4.3.1. Topológiai mérőszámok jellemzői

4.3.2. Algoritmusok, alkalmazott technológiák

5. Eredmények (A hálózat elemzése)

5.1. Főbb statisztikák

5.2. Kapott topológiai adatok és jelentésük

6. Diszkusszió

7. Összefoglalás

8. Summary

9. Hivatkozások jegyzéke

10. Köszönetnyilvánítás

11. Nyilatkozat

References

[Ferenc Jordán, 2007] Ferenc Jordán, Zsófia Benedek, J. P. (2007). Quantifying positional importance in food webs: A comparison of centrality indices. *Ecological modelling*.

[Gabriella Baranyi, 2011] Gabriella Baranyi, Santiago Saura, J. P. F. J. (2011). Contribution of habitat patches to network connectivity: Redundancy and uniqueness of topological indices. *Ecological Indicators*.

[Ian J. Payton, 2002] Ian J. Payton, Michael Fenner, W. G. L. (2002). Keystone species: the concept and its relevance for conservation management in new zealand. *Science for conservation*.